

Meslek Yüksekokulunda Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Bilgi Gereksinimleri ve Bilgi Arama Davranışları: Bartın Üniversitesi Ulus Meslek Yüksekokulu Örneği

Information Needs and Information-Seeking Behaviors of Instructors Working in Vocational School: The Example of Bartın University Ulus Vocational School

Burak Beygirci*, Ülkü Özgüven**

Öz

Bilgi gereksinimi kavramı zihinsel bir süreci ifade etmektedir. Kullanıcının bulunduğu konumdaki eksiklik anlamındaki bilgi gereksinimi, kişinin içinde bulunduğu belirsiz veya problemlili durumları halihazırda var olan bilgisiyile çözemediği an başlamış olur. Bilgi gereksinimi, kullanıcının kendisini kanıtlama, var olan bilgi birikimine katkıda bulunma ve kişisel gelişim gibi amaçlar doğrultusunda oluşur ve bilgi erişim için çeşitli davranışlar sergilenerek bilgi aramaya doğru dönüşüm yaşar. Kullanıcılar açısından bilgi arama, var olan bilgi erişim sistemleri içerisinde gereksinim duyulan bilgiye ilişkin en isabetli bilgiyi bulma ve sistem içerisinde çekilip alınmasıdır. Bilgi arama stratejilerinin belirlenmesi kullanıcının bilgi gereksinimleriyle yakından ilgilidir. Bilgi arama davranışı, kullanıcılar tarafından gereksinim duyulan bilgiye erişim sürecindeki yaşanan sorunların çözümünde önemli bir etkidir. Çalışmadaki odak kullanıcı grubu olan Meslek Yüksekokulu (MYO) öğretim elemanlarının da uyguladıkları bilgi arama davranışları bilgiye erişmedeki problemlerin çözümünde başrolü oynamaktadır. Üniversite kütüphaneleri de bu noktada öğretim elemanların tarafından bilgilerin karşılanması kendilerine temel misyon edinmişlerdir. Bu doğrultuda kullanıcı taleplerine yönelik hem basılı ve hem de gelişen teknolojiyle birlikte elektronik kaynakların sağlanması ile bilgi hizmetlerinin sunulması işlemleri için çaba sarf etmektedirler. Kaynakların seçimi ile doğru ve tutarlı bilgi hizmetleri politikalarının oluşturulması da öğretim elemanlarına yönelik bilgi gereksinimlerinin saptanması ve bilgi arama davranışlarının belirlenmesi ile mümkün olacaktır. Bu çalışmada, belirli mesleklere yönelik ve iş dünyasının ihtiyaç duyduğu teknik bilgiye ve donanımına sahip ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerinin tespiti ve bilgi arama davranışları Bartın Üniversitesi Ulus MYO özelinde incelenecektir. Çalışmanın amacı, üniversiteler için önemli fakat merkeze uzaklıkları sebebiyle dezavantajlı konumda bulunan MYO'lardaki öğretim elemanlarının uzmanlık alanlarıyla ilgili gereksinim duydukları bilgileri karşılamada merkez kütüphanenin rolünün belirlenmesidir. Çalışmada, meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerinin tespiti ve bilgi arama davranışlarının belirlenmesine yönelik olarak betimleme yöntemi kullanılmış,

---

* Bartın Üniversitesi, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, Bartın, Türkiye: E-posta: bbeygirci@bartin.edu.tr
Bartın University, Department of Library and Documentation, Bartın, Türkiye: E-mail: bbeygirci@bartin.edu.tr

**Bartın Üniversitesi, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, Bartın, Türkiye: E-posta: uozguven@bartin.edu.tr

Bartın University, Department of Library and Documentation, Bartın, Türkiye: E-mail: uozguven@bartin.edu.tr

I. Uluslararası Gelenekten Geleceğe Bilgi ve Belge Yönetimi Sempozyumu

verilerin elde edilmesi için anket tekniğinden yararlanılmıştır. Ayrıca öğretim elemanlarının yayınlarına yönelik kaynakça analizi ve görüşme tekniklerinden yararlanılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bilgi gereksinimi; bilgi arama davranışı; kütüphane hizmetleri; öğretim elemanları; kaynakça analizi; Bartın Üniversitesi; Ulus MYO.

Abstract

The concept of information need refers to a mental process. The need for information, which means a lack of information in the user's position, starts when the person cannot solve the uncertain or problematic situations in which he is present with his existing knowledge. The need for information is formed in line with the purposes of the user to prove himself, contribute to the existing knowledge and personal development, and by exhibiting various behaviours for information access, it transforms towards information seeking. For users, searching for information is finding the most accurate information about the information needed from the existing information access systems and extracting it from the system. Determining information search strategies is closely related to the user's information needs. Information seeking behaviour is an essential factor in solving the problems experienced in accessing information needed by users. The information-seeking behaviours of the Vocational High School (Vocational School) instructors, who are the focus user group in the study, play a leading role in solving the problems in accessing information. At this point, university libraries have adopted the primary mission of meeting the information by the teaching staff. In this direction, they are making efforts to provide printed and electronic resources with the developing technology and provide information services for user demands. The selection of resources and the creation of correct and consistent information services policies will be possible by determining the information needs of the instructors and determining their information-seeking behaviours. In this study, the determination of the information needs and the information-seeking behaviours of the instructors in vocational schools aiming to train intermediate human resources with the technical knowledge and equipment needed by the business world and for certain professions will be examined in the context of Bartın University Ulus Vocational School. The study aims to determine the role of the central library in meeting the information needed by the faculty members in vocational colleges, which are essential for universities but disadvantaged due to their distance from the centre. In the study, the descriptive method was used to determine the instructors working in vocational schools' information needs and information-seeking behaviours. The survey technique was used to obtain the data. In addition, bibliography analysis and interview techniques were used for the publications of the instructors.

Keywords: Information need; information seeking behavior; library services; instructors, reference analysis; Bartın University; Ulus Vocational School.

Giriş

Nicel ve nitel anlamda bilimsel çıktılarının ortaya konmasını en fazla olarak üniversitelerde gerçekleştirilmektedir. Bilimsel çıktılarının ortaya konması için de araştırmacıların bilgi erişim sistemlerine ulaşılabilir durumda olması gerekmektedir. Bu bağlamda bilgi erişim sistemlerini araştırmacılara sunma görevini ise üniversite kütüphaneleri üstlenmiş durumdadır. Çakin (2000, s.27), üniversite ve üniversite kütüphanesi arasındaki organik bağı, şu şekilde ifade etmektedir: “Üniversite ile kütüphane arasındaki ilişkinin özünde, birinin bilgiye ve dolayısıyla bilgi

kaynaklarına olan bağımlılığı, diğerinin ise bilginin sağlandığı, düzenlendiği ve kullanıma sunulduğu yer olması yatmaktadır”.

Kütüphanelerin temel misyonu, hizmet sundukları odak kullanıcı grubunun gereksinim duyduğu bilgiyi en üst düzeyde karşılamaktır. Kütüphaneler ve diğer bilgi merkezleri bilgi aktarım döngüsünde önemli bir rol oynamaktadır. Üniversite Kütüphanelerinin rolü sadece okuma materyallerinin korunması ile sınırlı değildir. Aynı zamanda kullanıcıların bilgi gereksinimlerinin basılı ve elektronik kaynak ile hizmetlerinden karşılanmasını sağlamaktır.

Bilgi merkezlerinin temel unsurlarından olan “kullanıcı”, bilgi merkezlerinin temel var oluş sebebidir. Buradan hareketle bilgi merkezlerinin odak noktasındaki kullanıcı gruplarının gereksinim duydukları bilgileri tespit etmeye ve bu gereksinim duydukları bilgilere yönelik bilgi kaynaklarının kullanımlarını belirlemeye bilgi merkezleri kayıtsız kalamamaktadır. Bu belirlemelerin yapılması da ancak kullanıcılara yönelik çalışmalarla mümkün olmaktadır (Zencir, 2017, s.886). Kütüphaneler ve diğer bilgi merkezleri aynı zamanda bilgi erişim sistemi türlerinden biridir. Bu bağlamda kullanıcıların gereksinim duydukları bilgilere erişirme sürecinde insanlık adına, karşılıksız yaşatmayı ilke edinmişlerdir (Gürdal Tamdoğan, 2009a, s.163).

Bilgi arama davranışı, kullanıcılar tarafından gereksinim duyulan bilgiye erişim sürecindeki yaşanan sorunların çözümünde önemli bir etkidir. Çalışmadaki odak kullanıcı grubu olan MYO öğretim elemanlarının da uyguladıkları bilgi arama davranışları bilgiye erişmedeki problemlerin çözümünde başrolü oynamaktadır. Üniversite kütüphaneleri de bu noktada öğretim elemanların tarafından bilgilerin karşılanmasını kendilerine temel misyon edinmişlerdir. Bu doğrultuda kullanıcı taleplerine yönelik hem basılı ve hem de gelişen teknolojiyle birlikte elektronik kaynakların sağlanması ile bilgi hizmetlerinin sunulması işlemleri için çaba sarf etmektedirler. Kaynakların seçimi ile doğru ve tutarlı bilgi hizmetleri politikalarının oluşturulması da öğretim elemanlarına yönelik bilgi gereksinimlerinin saptanması ve bilgi arama davranışlarının belirlenmesi ile mümkün olacaktır.

Bilgi gereksinimi kavramı zihinsel bir süreci ifade etmektedir. Kullanıcının bulunduğu konumdaki eksiklik anlamındaki bilgi gereksinimi, kişinin içinde bulunduğu belirsiz veya problemleri durumları halihazırda var olan bilgisiyle çözemediği an başlamış olur. Kişinin, fizyolojik ve sosyolojik ihtiyaçların her biri bilgi gereksinimlerini ortaya çıkarabilir (Uçak, 1997, s.317). Diğer bir ifadeyle, bilgi gereksinimi, bireyin bir hedefini gerçekleştirmede mevcut bilgisini yetersiz kaldığını kabul etmesi durumudur (Case, 2002, s.5). Bilgi gereksinimi, kullanıcının kendisini kanıtlama, var olan bilgi birikimine katkıda bulunma ve kişisel gelişim gibi amaçlar doğrultusunda oluşur ve bilgi erişim için çeşitli davranışlar sergilenerek bilgi aramaya doğru dönüşüm yaşar. Diğer bir ifadeyle ortaya çıkan gereksinim, kişiyi uyararak dürtüler eşliğinde bilgi aramaya doğru yöneltmektedir (Wilson, 1997, s.553).

Kullanıcılar açısından bilgi arama, var olan bilgi erişim sistemleri içerisinde gereksinim duyulan bilgiye ilişkin en isabetli bilgiyi bulma ve sistem içerisinde çekilip alınmasıdır. Bilgi arama stratejilerinin belirlenmesi kullanıcının bilgi gereksinimleriyle yakından ilgilidir. Bilgi arama, özel bir problemin çözülmesi durumudur. Gereksinim duyulan problemin tanımlanması, yorumlanması, tarama için bir plan oluşturulması, aramanın yürütülmesi, elde edilen sonuçların değerlendirilmesi ve gerektiğinde bu döngünün tekrar edilmesini içermektedir (Bhattacharjee, vd., 2014, s.12-13). Bilgi arama davranışı, karar verme ve problem çözme süreçlerinin bir bileşeni olduğu gibi, başlı başına da bir işlemi ifade etmektedir. Bu işlem; elde edilen sonuçlara ve farklı zamanlar bağlamında elde edilen bilginin kullanılması ve kullanılmaması ile ilgili kriter ve metotları içeren hareketli bir süreçten oluşmaktadır (Rouse ve Rouse, 1984, s.129-131; Karataş Ateş, 2015, s.573). Bilgi arama davranışı,

bir süreç olarak kullanıcının bilgiye gereksinim duyduğu andan başlayıp, bilgiyi elde edip kullanması aşamasına kadar devam eder. Diğer bir ifadeyle bilgi arama davranışı, birtakım gereksinimleri karşılama ve amaçlara ulaşma yöntemi olmakla beraber bilgiye erişme ve kullanma sürecinde yapılan davranış ve yaşanan olaylar olarak ifade edilebilir (Najjari, 2010, s.393).

Bilgi arama davranışı, bilgi bilimciler, akademisyenler, bilim adamları, sosyologlar, araştırmacılar ve psikologlar arasında aktif bir ilgi alanıdır. Bilgi arama alışkanlıkları, kullanıcı tarafından algılanan ve sonuç olarak kütüphaneler, bilgi merkezleri, çevrimiçi hizmetler veya bilgi ihtiyaçlarını karşılamak için sistemlere talepte bulunan gereksinimlerin tanınmasından kaynaklanır. Bilgi sistemleri, bilginin iletimi ve kullanımını geliştirmek ve insanın günlük yaşamda rasyonel kararlara ulaşmada bilgi işleme işlevini artırmak için vardır. Araştırmacılar, kitaplara başvurarak, süreli yayınlara göz atarak, öz ve indeksleme süreli yayınlarına danışarak, meslektaşlarına ve arkadaşlarına danışarak gerekli bilgileri arayabilirler. Ayrıca öğretmenlerden, kıdemli araştırma alimlerinden, doktora sonrası araştırmacılarından ve bilgi merkezlerinden bilgi ararlar. Ayrıca seminerler, konferanslar, çalıştaylar, sempozyumlar vb. aracılığıyla bilgi ararlar. Bilgilerin çoğu, araştırmacılar tarafından, kullanıcıları oldukları kütüphanenin kaynaklarından ve hizmetlerinden aranmaktadır (Manjunath ve Babu, 2018, s.333).

Bu çalışmada, öğretim elemanlarının bilgi gereksinimleri ve bilgi arama davranışlarını tespit edebilmek amacıyla bilimsel çıktılarında kullandıkları kaynaklar ve vermiş oldukları atıflar analiz edilmeye çalışılmıştır. Gürdal Tamdoğan (2009b) çalışmasında bilgi üretim sürecinde üniversite kütüphanelerinin yarattığı değeri ölçmek için somut ve kanıta dayalı, özgün bir kavramsal yaklaşım ve metodoloji olarak *kavramsal model*” ortaya koymuştur. Model, üniversitede görevli öğretim elemanlarının; “bilimsel bilgi üretimi sürecinin ürünü niteliğindeki yayınlarının niceliksel verisinin ne olduğu”, “söz konusu yayınların ulusal ve evrensel düzeyde erişilebilirliğinin hangi düzeyde bulunduğu”, “bilgi üretiminde en çok hangi bilgi kaynaklarını tercih ettikleri (tür, basılı/ e-ortam, dil, yazar, yayınevi, yaş seçenekleri ile)” ve “ilgili bilgi kaynaklarının, bağlı oldukları üniversite kütüphanesinde hangi oranda bulunduğu” sorularına yanıt bulmayı olanaklı kılacak metodolojiyi içermektedir. Bu metodoloji kapsamında araştırmacıların bilgi üretiminde en çok hangi bilgi kaynaklarını tercih ettikleri sorusuna yanıt aranacaktır.

İlçelerde yer alan MYO’lar konum itibarıyla hem uzaklıkları hem de sosyal, kültürel ve ekonomik yapılarının zayıf olabilmesi sebebiyle dezavantajlı durumda olabilmektedir. Bu durumlar ilçe MYO’daki görev yapan öğretim elemanlarının bilgi gereksinimi duydukları konularla ilgili bilgileri nereden nasıl elde edecekleri, elde ettikleri bilgileri nasıl kullanacakları, bu bilgiyi sentezleyerek üniversitenin ve öğrencinin yararına nasıl kullanacakları konularını etkilemektedir (Baysen ve Özsavaş Akçay, 2017, s.126; Çolaklar ve Altay, 2018, s.16). Bu öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerini karşılamada kütüphanelerin doğru ve tutarlı bir enformasyon hizmetleri politikası uygulaması önem arz etmektedir.

Belirli mesleklere yönelik ve iş dünyasının ihtiyaç duyduğu teknik bilgiye ve donanıma sahip ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerinin tespiti ve bilgi arama davranışları Bartın Üniversitesi Ulus MYO özelinde incelenecektir. Üniversiteler için önemli fakat merkeze uzaklıkları sebebiyle dezavantajlı konumda bulunan MYO’lardaki öğretim elemanlarının uzmanlık alanlarıyla ilgili gereksinim duydukları bilgileri karşılamada merkez kütüphanenin rolünün belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bartın Üniversitesi Merkez Kütüphanesi’nin sunmuş olduğu enformasyon hizmetleri ve politikalar ile Ulus MYO’nun merkeze 30 km. uzaklıkta bulunmasından kaynakları dezavantajlı konumda oluşu burada görev yapan öğretim elemanlarının bilgi arama davranışlarını etkilemektedir. Varsayım dayalı olarak çalışmada şu sorulara cevap aranmaktadır?

- Ulus MYO'da görev yapan öğretim elamanlarının demografik özellikleri nelerdir?
- Hangi sebeplerden dolayı bilgiye gereksinim duyulmaktadır?
- Bilgi gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik başvuru bilgileri nelerdir?
- Tercih edilen basılı ve elektronik kaynaklar nelerdir?
- Bilgi aramada ve literatür taramasında hangi yöntemler izlenmektedir?
- Hangi sıklıkla kütüphane kullanılmaktadır?
- Kütüphanenin fiziki olarak kullanımı ve elektronik kaynakların kullanımında karşılaşılan zorluklar nelerdir?

Meslek Yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerinin tespiti ve bilgi arama davranışlarının belirlenmesine yönelik olarak çalışmada betimleme yöntemi kullanılmış, verilerin elde edilmesi için ise anket tekniğinden yararlanılmıştır. Ayrıca öğretim elemanlarının yayınlarına yönelik kaynakça analizi ve görüşme tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın evrenini Bartın Üniversitesi Ulus Meslek Yüksekokulunda görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Bu kapsamda evrende yer alan öğretim elemanlarının bilimsel çalışmalarında kullandıkları kaynakçalar incelenmiş ve hangi bilgi kaynaklarını kullandıkları ve ne kadarından basılı ortamdaki yararlandıkları ne kadarından ise elektronik ortamdaki yararlandıkları analiz edilmeye çalışılmıştır. Yine evrendeki 12 öğretim elemanına çevrimiçi ortamda hazırlanan kapalı uçlu anket soruları mail yoluyla yönlendirilmiş ve tamamından yanıt alınmıştır. Diğer yandan öğretim elemanlarına yine mail yoluyla açık uçlu olarak 2 görüşme sorusu yönlendirilmiştir. Elde edilen veriler çalışmanın devamında yorumlanmıştır.

Literatür İncelemesi

Üniversitelerde görevli öğretim elemanlarının gereksinim duydukları bilgileri karşılamada kütüphanelerin rolünü konu edinen ve çeşitli araştırma yöntemleriyle çıktılar ortaya konan bazı yerli ve yabancı çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

Zencir, M.B. (2017). Sosyal bilimler alanındaki akademisyenlerin bilgi arama davranışları. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'ne mensup sosyal bilimler alanındaki akademisyenlerin bilgi arama davranışları incelenerek, bilgi merkezlerine bu grubu yakından tanımalarına olanak sağlayacak bilgiler ve bu gruba sunulacak hizmetler ya da kaynaklar için öneriler sunmak amaçlanmıştır. Çalışmada betimleme yöntemi ve anket tekniği kullanılarak, sosyal bilimler alanına mensup toplam 103 akademisyenden 63'üne (%61) ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular, literatürdeki araştırma bulguları ile karşılaştırılarak farklı ve ortak noktalar açısından yorumlanmıştır. Böylelikle sosyal bilimler alanına hizmet sunmak isteyen tüm bilgi merkezlerine bu alandaki akademisyenlerin bilgi gereksinimlerini ve bilgi kullanım özelliklerini anlamaya yönelik bilgiler aktarılmış ve sunulacak hizmetler için öneriler geliştirilmiştir.

Najjari, T. (2010). Tebriz Üniversitelerindeki öğretim üyelerinin bilgi arama davranışları ve bilgi-iletişim teknolojilerinin bu davranışlar üzerindeki etkisi. Bilişim teknolojileri ile dijital ortamda üretilen ve kullanıma sunulan bilgi kaynakları, üniversitelerde çalışan öğretim üyelerinin bilgi arama, erişim ve kullanma davranışlarını büyük oranda değiştirmiştir. Öğretim üyelerinin değişen bu davranışları, üniversite kütüphanelerinin bilgi hizmetlerini de etkilemekte ve şekillendirmektedir. Bu çalışmada, Tebriz Üniversitesi, Azerbaycan Terbiyet-i Moellem Üniversitesi, Tebriz Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İslami Azat Üniversitesi ve Endüstri Sehend Üniversitesi'nden 1.907 öğretim elemanının bilgi arama davranışı incelenmiştir. Araştırma sonucunda, bilişim

teknolojilerinin Tebriz üniversitelerindeki öğretim elemanlarının bilgi arama davranışları ile üniversite kütüphanelerinin bilgi hizmetleri politikalarını önemli ölçüde etkilediği tespit edilmiştir.

Katrodia, A. (2019). The information needs and information seeking behaviour of commerce and management academics: A study of Saurashtra University – Rajkot. Bu çalışma, Rajkot Saurashtra Üniversitesi ticaret ve yönetim akademisyenlerinin bilgi gereksinimlerini karşılamak için kullandıkları bilgi arama yöntemlerinin yanı sıra bilgi kaynaklarını ortaya koymaktadır. Bu çalışmayla aynı zamanda, kütüphane çalışanlarının buna yönelik ihtiyaçlarını ve bu ihtiyaçların nasıl karşılanabileceğini ortaya koymak için gerçekleştirildi. Üniversitenin ticaret ve yönetim alanlarındaki akademisyenlerine gerekli verileri toplamak için detaylı, yapılandırılmış bir anket sunulmuştur.

Manjunath, N. and Babu, K.S. (2018). Information needs and information seeking behaviour of research scholars in Bangalore University, : a survey. Bu makale, Bangalore Üniversitesi araştırmacı akademisyenlerinin bilgi gereksinimleri ve bilgi arama davranışlarını incelemektedir. Verilerin toplanmasında anket yöntemi kullanılmıştır. 150 akademisyene dağıtılan anket soruları için 130 kişiden yanıt alınmıştır. Çalışma sonucunda akademisyenlerin bilgi ararken daha çok internet ve açık erişimli kaynaklardan yararlandıklarını ortaya koymuştur. Ayrıca üniversite kütüphanesinin basılı kaynak koleksiyonunun yetersiz olduğu görüşü de ortaya çıkmıştır.

Çalışmanın amacına ve varsayımlarına uygun olarak, sonraki bölümünde Bartın Üniversitesi Ulus MYO hakkında bilgiler verilecek olup, burada çalışan öğretim elemanlarının çalışmalarında yer verdikleri kaynaklarla ilgili olarak analiz çalışması yapılacaktır.

Bartın Üniversitesi Ulus Meslek Yüksekokulu

Bartın iline yaklaşık 30 km. uzaklıkta bulunan Ulus ilçesine 04.05.2017 tarihinde gerçekleştirilen Yükseköğretim Kurumu Genel Kurul toplantısı sonrası Bartın Üniversitesi Rektörlüğü'nün teklifi uygun bulunarak; 2547 sayılı Kanun'un 2880 Sayılı Kanun'la değişik 7/d-2 maddesi uyarınca Ulus MYO kurulması kararı alınmıştır. Ulus Meslek Yüksekokulu; Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri Bölümüne bağlı olan Giyim Üretim Teknolojisi Programı, Ormancılık Bölümüne bağlı olan Ormancılık ve Orman Ürünleri Programı, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümüne bağlı olan Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Programı ve Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümüne bağlı olan Tapu ve Kadastro Programı ile eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmektedir. Ulus MYO 12 öğretim elemanı ve 4 bölümde toplamda 332 öğrenciyle faaliyetlerine devam etmektedir (Bartın Üniversitesi, Ulus MYO).

Tablo 1

Ulus MYO'daki Öğretim Elemanı Sayısı

Bölüm Adı	Öğretim Elemanı Sayısı
Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri Bölümü	3
Ormancılık Bölümü	3
Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü	3
Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü	3
Toplam	12

Bulgular ve Değerlendirme

Ulus MYO Öğretim Elemanlarının Yayınlarına Yönelik Kaynakça Analizi

Bartın Üniversitesi Ulus MYO'da görevli öğretim elemanlarının yayımlanmış olan bilimsel çalışmalarında kullandıkları kaynakçalar incelenmiş ve ne tür (kitap, kitap bölümü, makale, tez, bildiri, web sayfası, teknik rapor) bilgi kaynaklarını kullandıkları ve ne kadarından basılı ortamdan ne kadarından elektronik ortamdan yararlandıkları tespit edilerek tablolaştırılmıştır. Aşağıdaki tablolarda bölüm bazlı olarak bulgular yer almaktadır.

Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri Bölümü'ndeki öğretim elemanlarına ait 17 yayının kaynakçaları incelenmiştir. Tablo 2'deki veriler incelendiğinde; bu çalışmalarda en fazla makaleyi tercih ettikleri görülmektedir. Bu makalelerin ise büyük çoğunluğu 165 adet ile elektronik formattadır. Sonrasında ise 69'u basılı formatta olmak üzere 72 adet ile kitap gelmektedir. Toplama bakıldığında ise öğretim elemanlarının daha çok elektronik formattaki kaynakları tercih ettikleri belirlenmiştir.

Tablo 2

Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri Bölümü'ndeki Öğretim Elemanlarına Yönelik Kaynakça Analizi

Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri Bölümü								
Kaynak Format	Kitap	Kitap bölümü	Makale	Tez	Bildiri	Web sayfası	Teknik rapor	Toplam
Elektronik	3	3	165	42	2	58	2	275
Basılı	69	12	77	25	22	0	17	222
Toplam	72	15	242	67	24	58	19	497

Ormancılık Bölümü'ndeki öğretim elemanlarına ait 14 yayının kaynakçaları incelenmiştir. Tablo 3'teki veriler incelendiğinde; bu çalışmalarda en fazla makaleyi tercih ettikleri görülmektedir. Bu makalelerin ise büyük çoğunluğu 78 adet ile elektronik formattadır. Sonrasında ise 78'i basılı formatta olmak üzere 79 adet ile kitap gelmektedir. Toplama bakıldığında ise öğretim elemanlarının daha çok basılı formattaki kaynakları tercih ettikleri belirlenmiştir.

Tablo 3

Ormancılık Bölümü'ndeki Öğretim Elemanlarına Yönelik Kaynakça Analizi

Ormancılık Bölümü								
Kaynak Format	Kitap	Kitap bölümü	Makale	Tez	Bildiri	Web sayfası	Teknik rapor	Toplam
Elektronik	1	4	78	27	1	7	0	118
Basılı	78	31	32	23	9	0	3	176
Toplam	79	35	110	50	10	7	3	294

Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü'ndeki öğretim elemanlarına ait 7 yayının kaynakçaları incelenmiştir. Tablo 4'teki veriler incelendiğinde; bu çalışmalarda diğer incelenen bölümlerde olduğu gibi en fazla makaleyi tercih ettikleri görülmektedir. Bu makalelerin ise büyük çoğunluğu 45 adet ile elektronik formattadır. Sonrasında ise yine 38'i basılı formatta olmak üzere 40 adet ile kitap gelmektedir. Toplama bakıldığında ise öğretim elemanlarının daha çok elektronik formattaki kaynakları tercih ettikleri belirlenmiştir.

Tablo 4

Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü'ndeki Öğretim Elemanlarına Yönelik Kaynakça Analizi

Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü								
Kaynak Format	Kitap	Kitap bölümü	Makale	Tez	Bildiri	Web sayfası	Teknik rapor	Toplam
Elektronik	2	0	45	16	0	16	0	79
Basılı	38	7	8	0	6	0	0	59
Toplam	40	7	53	16	6	16	0	138

Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü'ndeki öğretim elemanlarına ait 6 yayının kaynakçaları incelenmiştir. Tablo 5'teki veriler incelendiğinde; bu çalışmalarda kaynak olarak en fazla kitabı tercih ettikleri görülmektedir. Bu kitapların ise büyük çoğunluğu 43 adet ile basılı formattadır. Sonrasında ise 30'u elektronik formatta olmak üzere 33 adet ile makale gelmektedir. Web sayfalarını da yine sıklıkla kullandıkları tespit edilmiştir. Toplama bakıldığında ise öğretim elemanlarının daha çok makale ve web sayfalarının etkisiyle elektronik formattaki kaynakları tercih ettikleri belirlenmiştir.

Tablo 5

Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü'ndeki Öğretim Elemanlarına Yönelik Kaynakça Analizi

Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümü								
Kaynak Format	Kitap	Kitap bölümü	Makale	Tez	Bildiri	Web sayfası	Teknik rapor	Toplam
Elektronik	11	0	30	11	5	31	0	88
Basılı	43	3	3	2	2	0	0	53
Toplam	54	3	33	13	7	31	0	141

Toplamda 12 öğretim elemanın ait 44 bilimsel yayının kaynakçaları incelenmiştir. Tablo 6'daki tercih edilen kaynak türleri özel olarak incelendiğinde; 318'i elektronik, 120'si basılı olmak üzere toplamda 438 makalenin tercih edildiği görülmektedir. Bunu 228'i basılı, 17'si elektronik formatta olmak üzere toplamda 245 adetle kitabın izlediği belirlenmiştir. Bu kaynakları sırasıyla 96'sı elektronik, 50'si basılı olmak üzere 146 tez, 112 web sayfası, 53'ü basılı, 7'si elektronik olmak üzere 60 kitap bölümü, 39'u basılı, 8'i elektronik olmak üzere 47 bildiri izlemektedir. Bu veriler doğrultusunda kullanılan elektronik kaynakların büyük çoğunluğunun makalelerden, kullanılan basılı kaynakların ise çoğunluğu kitaplardan oluşmaktadır.

Tablo 6

Öğretim Elemanlarına Yönelik Kaynakça Analizi

Kaynak Format	Kitap	Kitap bölümü	Makale	Tez	Bildiri	Web sayfası	Teknik rapor	Toplam
Elektronik	17	7	318	96	8	112	2	560
Basılı	228	53	120	50	39	0	20	510
Toplam	245	60	438	146	47	112	22	1.070

Tablo genel olarak değerlendirildiğinde; Ulus MYO'da görev yapan öğretim elemanları çalışmalarında 560 elektronik kaynak, 510 basılı kaynak tercihinde buldukları tespit edilmiştir. Kullanılan elektronik kaynakların güncel tarihli yayınlarda artış gösterdiği de ayrıca belirlenmiştir. Ortaya çıkan sonucun son yıllarda gelişen teknolojiyle birlikte kaynakların açık erişimli ve elektronik ortamda yayınlanmasından ve daha erişilebilir olmasından kaynaklı olduğu söylenebilir. Bu durum

elektronik yayınlara olan eğilimin arttığını göstermektedir. Diğer yandan basılı kaynak kullanımını da azımsanmayacak ve elektronik kaynak kullanımına neredeyse yakın seviyededir. Bu sonuç kütüphanelerin basılı kaynak koleksiyonlarını elektronik kaynak koleksiyonlarıyla doğru orantılı olarak geliştirmeleri için gösterge olabilir.

Ulus MYO Öğretim Elemanlarına Yönelik Uygulanan Anketin Bulguları

Çalışma varsayımlarında belirtilen ve cevap aranan sorulara yönelik Ulus MYO öğretim elemanlarına çevrimiçi ortamda 13 soruluk anket düzenlenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda ayrıntılı bir şekilde belirtilmiştir.

Tablo 7

Öğretim Elemanlarının Cinsiyete ve Yaş Grubuna Göre Dağılımları

Yaş Cinsiyet	20-29	30-39	40-49	50-59	Toplam
Erkek	0 (%0)	5 (%41,7)	0 (%0)	1 (%8,3)	6 (%50)
Kadın	2 (%16,7)	4 (%33,3)	0 (%0)	0 (%0)	6 (%50)
Toplam	2 (%16,7)	9 (%75)	0 (%0)	1 (%8,3)	12 (%100)

Tablo 7'deki bulgulara göre araştırmaya katılan öğretim elemanlarının yaş dağılımlarına bakıldığında büyük çoğunluğun 30-39 (%75) yaş aralığında olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan kişilerin ise %50'sini erkekler, %50'sini ise kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 8

Bilgi Gereksinimlerinin Karşılanmasında Kütüphanenin Önemi

Derece	Kişi Sayısı (Yüzde)
Çok Önemlidir	6 (%50)
Önemlidir	3 (%25)
Kısmen Önemlidir	3 (%25)
Önemli Değildir	0 (%0)
Toplam	12 (%100)

Tablo 8'de öğretim elemanlarının gereksinim duydukları bilgilerin karşılanmasında kütüphanenin ne derecede öneme sahip olduğuna yönelik sorulara cevap olarak, katılımcıların yarısının (%50) çok önemli olduğunu düşündükleri görülmektedir. Katılımcıların dörtte biri kütüphanenin önemli olduğunu düşünmektedir. Yine diğer dörtte biri ise kısmen önemli olduğunu ifade etmiştir. Önemli olmadığını düşünen öğretim elemanı ise bulunmamaktadır. Verilerden hareketle katılımcıların büyük bir kısmının bilgi gereksiniminin karşılanması sürecinde kütüphanenin önemli olduğuna kanaat getirdikleri ifade edilebilir.

Tablo 9

Kütüphane Kullanım Sıklığı (Fiziksel ve Elektronik Ortamdan Yararlanma)

Sıklık	Kişi Sayısı (Yüzde)
Her gün	0 (%0)

I. Uluslararası Gelenekten Geleceğe Bilgi ve Belge Yönetimi Sempozyumu

Haftada birkaç kez	5 (%41,7)
Haftada bir kez	1 (%8,3)
Ayda bir kez	3 (%25)
Üç ayda bir kez	1 (%8,3)
Altı ayda bir kez	0 (%0)
Yılda bir kez	2 (%16,7)
Hiç	0 (%0)
Toplam	12 (%100)

Tablo 9’da Ulus MYO’da görev yapan öğretim elemanlarına kütüphane kullanım sıklıkları sorusu yöneltilmiştir. Soruda parantez içerisinde kütüphane kullanımının hem fizik olarak kullanım hem de elektronik kaynakların kullanımı anlaşılması gerektiği belirtilmiştir. Elde edilen cevaplara bakıldığında; 5 öğretim elemanının (%41,7) kütüphaneyi haftada birkaç kez kullandıkları görülürken 3 öğretim elemanının (%25) ayda bir kez kullandığı belirlenmiştir. 2 öğretim elemanının (%16,7) ise yılda bir kez de olsa kütüphaneyi kullandıkları tespit edilmiştir. 1’er öğretim elemanı da haftada bir kez ve üç ayda bir kez kütüphaneyi kullanmaktadır. Kütüphaneyi hiç kullanmayan öğretim elemanı ise bulunmamaktadır. Genel olarak bakıldığında katılımcıların kütüphane ziyaret sıklıkları çok düşük olmamakla birlikte çok yüksek olduğu da söylenemez.

Tablo 10

Öğretim Elemanlarının Bilgiye Gereksinim Duyma Nedenleri

Bölüm Bilgi Gereksinimi	Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri	Ormancılık	Büro Hizmetleri ve Sekreterlik	Mimarlık ve Şehir Planlama	Toplam
Bilimsel çalışmalar (Makale/Kitap/Bildiri)	3	3	3	3	12 (%100)
Kişisel gelişim	1	0	3	3	7 (%58,3)
Tez hazırlamak	0	0	2	3	5 (%41,7)
Derse hazırlık	1	1	3	3	8 (%66,7)
Proje hazırlamak	0	0	1	1	2 (%16,7)
Güncel gelişmeleri takip etmek	2	1	2	3	8 (%66,7)
Danışmanlık yapmak	0	0	0	2	2 (%16,7)
Yeni bir alanda araştırma yapmak	1	0	0	3	4 (%33,3)
Toplam	8	5	14	21	

Tablo 10’da öğretim elemanlarının bilgiye hangi sebepten gereksinim duyduklarına yönelik yönetilen soruya verilen cevaplar gösterilmektedir. Bu soruda, öğretim elemanlarına farklı sebeplerden bilgiye gereksinim duyma ihtimallerinden dolayı birden fazla seçeneği işaretleme hakkı tanınmıştır. Verilen cevaplara bakıldığında; katılımcıların tamamının bilimsel çalışmalar

(makale/kitap/bildiri) yapmak üzere bilgiye gereksinim duydukları belirlenmiştir. İkinci olarak bilgiye gereksinim duyma sebepleri ise %66,7'lik oranlarla derse hazırlık ve güncel gelişmeleri takip etmek olmuştur. Bunları kişisel gelişim (%58,2) ve tez hazırlamak (%41,7) izlemektedir. Proje hazırlamak ve danışmanlık yapmak ise öğretim elemanlarının bilgiye gereksinim duyma sebepleri arasında çok az (%16,7) yer kaplamaktadır. Bölüm özelinde incelendiğinde; “Mimarlık ve Şehir Planlama” bölümündeki öğretim elemanlarının neredeyse tüm bilgiye gereksinim duyma nedenlerine ihtiyaç duyduğu görülmektedir. Diğer yandan “Ormancılık” bölümündeki öğretim elemanları ise bilimsel çalışmalar dışında çok fazla bilgiye gereksinim duymamaktadır.

Tablo 11

Bilgi Gereksinimlerini Karşılama Başvurulan Bilgi Kayıt Ortamı

Bölüm Kayıt ortamı	Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri	Ormancılık	Büro Hizmetleri ve Sekreterlik	Mimarlık ve Şehir Planlama	Toplam
Elektronik Kaynaklar	3	3	3	3	12 (%100)
Basılı Kaynaklar	2	2	3	2	9 (%75)
Meslektaşlara Danışma	0	0	1	3	4 (%33,3)
Toplam	5	5	7	8	

Tablo 11’de öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerini karşılamada başvurulan bilgi kayıt ortamı sorusuna verdikleri cevaplar yer almaktadır. Öğretim elemanlarına birden fazla tercih yapma hakkı sunulmuştur. Öğretim elemanlarının tamamı elektronik kaynakları kullandığını belirtmişlerdir. Basılı kaynakları kullanan öğretim elemanı sayısı 9 (%75)’dur. 4 (%33,3) öğretim elemanı ise aynı zamanda meslektaşlara da danıştığını ifade etmişlerdir. Meslektaşlara danışan öğretim elemanlarının 3’ü “Mimarlık ve Şehir Planlama” bölümünde görev yapmaktadır. “Tekstil Giyim, Ayakkabı ve Deri” ile “Ormancılık” bölümündeki öğretim elemanları ise bilgi gereksinimlerini karşılamada meslektaşlara danışmadıklarını ifade etmişlerdir. “Büro Hizmetleri ve Sekreterlik” bölümündeki 3 öğretim elemanı da elektronik kaynaklarla beraber basılı kaynakları da kullandığını belirtmişlerdir.

Tablo 12

Tercih Edilen Elektronik Kaynaklar

Bölüm e-Kaynaklar	Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri	Ormancılık	Büro Hizmetleri ve Sekreterlik	Mimarlık ve Şehir Planlama	Toplam
E-Kitap	2	2	3	3	10 (%83,3)
E-Dergi	3	3	3	3	12 (%100)
E-Tez	1	2	3	2	8 (%66,7)
E-Öz/E-Dizin	0	0	0	0	0 (%0)

I. Uluslararası Gelenekten Geleceğe Bilgi ve Belge Yönetimi Sempozyumu

E-Toplantı metni / bildiri	0	2	1	2	5 (%41,7)
E-Danışma kaynağı	0	0	0	0	0 (%0)
E-Patent	1	0	0	0	1 (%8,3)
E-Rapor	1	1	1	1	4 (%33,3)
E-Standart	1	0	0	0	1 (%8,3)
E-Gazete	0	0	0	1	1 (%8,3)
E-Arşiv belgesi	0	0	0	1	1 (%8,3)
Toplam	9	10	11	13	

Tablo 12’de öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerini karşılamada tercih ettikleri elektronik kaynaklar yer almaktadır. Öğretim elemanlarına birden fazla tercih yapma hakkı sunulmuştur. Buna göre tüm bölümlerdeki öğretim elemanlarının e-dergiyi tercih ettikleri görülmektedir. E-Dergi tercihini sırasıyla 10 öğretim elemanı ile e-kitap (%83,3), 8 öğretim elemanı ile e-tez (%66,7) ve 5 öğretim elemanı ile e-toplantı metni/bildiri (%41,7) izlemektedir. E-Öz/e-dizin ve e-danışma kaynağını ise tercih etmediklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 13

Tercih Edilen Basılı Kaynaklar

Bölüm	Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri	Ormancılık	Büro Hizmetleri ve Sekreterlik	Mimarlık ve Şehir Planlama	Toplam
Basılı kaynaklar					
Kitap	3	3	3	3	12 (%100)
Dergi	2	3	1	2	8 (%66,7)
Tez	1	2	1	2	7 (%58,3)
Öz/E-Dizin	0	0	0	0	0 (%0)
Toplantı metni / bildiri	0	2	1	2	5 (%41,7)
Danışma kaynağı	0	0	0	0	0 (%0)
Patent	1	0	0	0	1 (%8,3)
Rapor	1	2	0	2	5 (%41,7)
Standart	1	0	0	0	1 (%8,3)
Gazete	0	0	0	1	1 (%8,3)
Arşiv belgesi	0	0	0	1	1 (%8,3)

Toplam	9	12	6	14	
---------------	----------	-----------	----------	-----------	--

Tablo 13'te öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerini karşılamada tercih ettikleri basılı kaynaklar yer almaktadır. Öğretim elemanlarına birden fazla tercih yapma hakkı sunulmuştur. Verilen cevaplar incelendiğinde; tüm bölümlerdeki öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerini karşılamada basılı kitabı tercih ettikleri görülmektedir. 8 öğretim elemanı ise basılı dergiyi kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bunu sırasıyla tez (7 öğretim elemanı) ve toplantı metni/bildiri (5 öğretim elemanı) ile rapor (5 öğretim elemanı) izlemektedir. Elektronik kaynak tercihinde olduğu gibi, öz/dizin ve danışma kaynağının da basılı formatı öğretim elemanları tarafından tercih edilmemektedir. Basılı kaynak türlerini en fazla "Mimarlık ve Şehir Planlama" bölümündeki öğretim elemanları (14) tercih etmektedir. En az ise "Büro Hizmetleri ve Sekreterlik" bölümü öğretim elemanları (6) tercih etmektedir.

Tablo 14

Bilgi Aramada İzlenen Yöntemler

Bölüm	Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri	Ormancılık	Büro Hizmetleri ve Sekreterlik	Mimarlık ve Şehir Planlama	Toplam
Bilgi arama					
Kişisel olarak sahip olduğum kaynaklara bakarım	2	3	3	2	10 (%83,3)
Fiziksel olarak kütüphaneyi kullanırım	2	0	2	3	7 (%58,3)
Meslektaşlarıma / Çalışma arkadaşlarıma danışırım	0	1	2	2	5 (%41,7)
Toplantılara, seminerlere, konferanslara katılırım	0	1	1	3	5 (%41,7)
Elektronik kaynakları kullanırım	3	3	3	3	12 (%100)
Toplam	7	8	11	13	

Tablo 14'te katılımcıların gereksinim duydukları bilgilere erişmek için izledikleri yöntemlere yer verilmiştir. Öğretim elemanlarına birden fazla tercih yapma hakkı sunulmuştur. Buna göre tüm bölümlerdeki öğretim elemanlarının tamamı elektronik kaynaklara başvurmaktadır. Elektronik kaynakların dışında kişisel olarak sahip olduğu kaynakları kullananların oranı %83,3'tür. Fiziksel olarak kütüphaneyi kullanan öğretim elemanı sayısı 7 (%58,3)'dir. "Mimarlık ve Şehir Planlama" bölümündeki öğretim elemanlarının neredeyse tamamı bilgi aramada tüm yöntemleri kullandıklarını belirtmişlerdir. Diğer yandan "Ormancılık" ile "Büro Hizmetleri ve Sekreterlik" bölümlerindeki öğretim elemanlarının tamamı hem kişisel olarak sahip oldukları kaynakları hem de elektronik kaynakları kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 15

Literatür taraması yaparken kullanılan yöntemler

Bölüm Literatür tarama	Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri	Ormancılık	Büro Hizmetleri ve Sekreterlik	Mimarlık ve Şehir Planlama	Toplam
Veritabanlarını kullanırım	2	3	3	3	11 (%91,7)
Kitapların kaynakçalarına bakarım	0	2	3	2	7 (%58,3)
Makalelerin kaynakçalarına bakarım	3	3	3	3	12 (%100)
Kütüphanelerin çevrimiçi kataloglarını kullanırım	1	1	2	3	7 (%58,3)
Arama motorlarını kullanırım	2	3	3	3	11 (%91,7)
Açık erişim sistemlerini kullanırım	0	1	3	3	7 (%58,3)
Toplam	8	13	17	17	

Tablo 15’te öğretim elemanlarının literatür taraması yaparken kullandıkları yöntemlere yer verilmiştir. Öğretim elemanlarına birden fazla tercih yapma hakkı sunulmuştur. Tablo incelendiğinde; tüm bölümlerdeki tüm öğretim elemanlarının makalelerin kaynakçalarına bakmayı tercih ettikleri belirlenmiştir. Veritabanlarını ve arama motorlarını kullananların oranı ise %91,7 olmuştur. Öğretim elemanlarının yarısından biraz fazlası ise diğer yöntemler olan kitapların kaynakçalarının incelenmesi, kütüphanelerin çevrimiçi kataloglarının kullanılması ve açık erişim sistemlerinin kullanılmasını tercih etmektedir. “Büro Hizmetleri ve Sekreterlik” ile “Mimarlık ve Şehir Planlama” bölümleri öğretim elemanlarının neredeyse tamamı literatür taramasında tüm yöntemleri kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 16

Kütüphane kullanım amaçları

Bölüm Kütüphane kullanım	Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri	Ormancılık	Büro Hizmetleri ve Sekreterlik	Mimarlık ve Şehir Planlama	Toplam
Kitap ödünç almak	1	1	2	3	7 (%58,3)
Kütüphaneler- arası ödünç verme hizmetinden faydalanmak	0	0	1	0	1 (%8,3)
Elektronik kaynaklara (e-kitap, e-dergi, vd.) ulaşmak	3	1	3	1	8 (%66,7)

Basılı dergilere erişmek	2	2	0	1	5 (%41,7)
Danışma kaynaklarından (ansiklopedi, sözlük vd.) yararlanmak	0	0	0	1	1 (%8,3)
Kullanıcı eğitim hizmetlerinden yararlanmak	0	0	0	0	0 (%0)
Kütüphanecilere danışmak	0	0	0	0	0 (%0)
Toplam	6	4	6	6	

Tablo 16’da kütüphane kullanım amaçlarına yer verilmiştir. Öğretim elemanlarına birden fazla tercih yapma hakkı sunulmuştur. Katılımcı öğretim elemanlarının kütüphaneyi en çok elektronik kaynaklara ulaşmak için kullandıkları (8 öğretim elemanı) ortaya çıkmıştır. Kitap ödünç almak için kütüphaneyi kullanan öğretim elemanı sayısı 7 olmuştur. Basılı dergilere erişmek için kullananların sayısı ise 5’tir. Kütüphanelerarası ödünç verme hizmetinden ve danışma kaynakların yararlanmak isteyen öğretim elemanı ise yok denecek kadar azdır. Kullanıcı eğitim hizmetlerinden faydalanmak ve kütüphanecilere danışmak için kütüphaneyi kullanan öğretim elemanı ise bulunmamaktadır.

Tablo 17

Kütüphaneyi kullanırken karşılaşılan engeller

Bölüm	Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri	Ormancılık	Büro Hizmetleri ve Sekreterlik	Mimarlık ve Şehir Planlama	Toplam
Engeller					
Basılı koleksiyonun yetersizliği	2	2	2	0	6 (%50)
Elektronik kaynak koleksiyonunun yetersizliği	1	0	0	1	2 (%16,7)
Var olan kaynaklardan haberdar olma zorluğu	0	0	1	0	1 (%8,3)
Alanımla ilgili uzman kütüphanecinin olmayışı	1	0	0	0	1 (%8,3)
Kütüphanenin uzaklığı	2	1	2	1	6 (%50)
Kütüphane kullanırken bir sorunla karşılaşmıyorum	1	1	1	2	5 (%41,7)
Çalışma saatlerinin uygun olmaması	1	0	0	0	1 (%8,3)
Toplam	7	4	6	3	

Tablo 17’de öğretim elemanlarının kütüphaneyi kullanırken karşılaştıkları engellere yer verilmiştir. Öğretim elemanlarına birden fazla tercih yapma hakkı sunulmuştur. Katılımcıların yarısı kütüphanenin basılı kaynak koleksiyonunun yetersiz olması ve kütüphanenin uzak bir konumda olmasını engel olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Kütüphane kullanımında herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ifade eden 5 öğretim elemanı bulunmaktadır. Elektronik kaynak koleksiyonunun yetersiz olduğunu düşünen öğretim elemanı sayısı 2’dir. Var olan kaynaklardan haberdar olmada zorluk çeken, alanıyla ilgili uzman kütüphanecinin bulunmayışını engel olarak gören ve çalışma saatlerinin uygun olmadığı düşünen birer öğretim elemanı bulunmaktadır.

Ulus MYO Öğretim Elemanlarıyla Yapılan Görüşme Bulguları

Ulus MYO’da görev yapan öğretim elemanlarına çalışma kapsamında mail yoluyla 2 adet görüşme sorusu yönlendirilmiştir. İlki; her bir öğretim elemanının yayınlamış olduğu güncel tarihli bir bilimsel çalışma seçilerek kaynakçasında yer alan çalışmaların yayın türleri ve bilgi kayıt ortamının ne olduğuna ilişkin sorusu olmuştur. Buradaki amaç, çalışmalarında kullandıkları kaynaklardan elektronik ortamdan mı basılı ortamdan mı yararlandıklarını tespit etmek olmuştur. Elektronik ortamdan yararlanılmış ise bibliyografik künye oluşturulurken kullanılan web adresi veya DOI numarasının verilmesi gerekmektedir. Öğretim elemanlarından elde edilen cevaplara bakıldığında; seçilen yayınların kaynakçalarında toplamda, 20 kitap bölümünün 8’inden, 115 makalenin 42’sinden, 25 tezin 17’sinden ve 24 bildirinin 4’ünden elektronik ortamda yararlanılmasına rağmen kullanılan web adresi veya DOI numarasının verilmemesinden kaynaklı basılı kaynak olarak algılandığı tespit edilmiştir. Burada, öğretim elemanlarının doğru kaynak göstermenin nasıl olması gerektiğiyle ilgili yeterli bilgiye sahip olmadığı veya bireysel kaynak gösterme programlarının (EndNote, Mendeley, Zotero, vb.) kullanılmadığı düşünülmektedir. Elde edilen cevaplardaki veriler her bir öğretim elemanı için kaynakça analiz tablosuna işlenmiştir.

İkinci soru ise; öğretim elemanlarının elektronik kaynak kullanımında karşılaştıkları engellerin ne/neler olduğu olmuştur. Elde edilen cevaplar incelendiğinde özetle; 4 öğretim elemanının e-kaynakları ekranda okuma sorunu yaşadığı, 2 öğretim elemanı yabancı dil sorunu yaşarken yine başka 2 öğretim elemanının e-kaynaklara uzaktan erişimde güçlük çektiği, diğer 2 öğretim elemanının çalışma alanlarıyla ilgili kütüphanedeki e-kaynakların yetersiz olarak düşündüğü cevapları elde edilmiştir. Diğer yandan 1 öğretim elemanı çalışma alanıyla ilgili e-kaynaklardan haberdar olmadığını belirtirken, 1 öğretim elemanı da herhangi bir engelle karşılaşmadığını ifade etmiştir. Son olarak 1 öğretim elemanı da kütüphane hizmetlerinden memnun olduğunu, veritabanları ve uzaktan erişim ile ilgili duyuruların ve bilgilendirmelerin yeterli olduğunu ve birçok kaynağa erişebildiğini belirtmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmada, Ulus MYO öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerini tespit etmek ve bilgi arama davranışlarını saptamak üzere yapılan kaynakça analizi, elde edilen anket bulguları ve çevrimiçi olarak gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde özetle şu sonuçlara varılmıştır:

- Ulus MYO öğretim elemanları bilgiye en çok makale, kitap, kitap bölümü, bildiri gibi bilimsel çalışmalar yapmak üzere gereksinim duymaktadır. Derse hazırlık, güncel gelişmeleri takip etmek ve kişisel gelişim için de yine bilgiye fazlaca gereksinim duydukları alanlardır.
- Öğretim elemanları bilgi gereksinimlerini karşılamak için daha fazla elektronik kaynaklara başvursa da basılı kaynakları azımsanmayacak oranda kullanmaktadır. Bu durumu hem yapılan kaynakça analizi çalışması ve anket bulguları sonucu kanıtlamaktadır.

- Yine yapılan kaynakça analizi çalışması ve anket bulguları birbirini doğrular nitelikte; öğretim elemanlarının elektronik kaynak olarak en çok e-dergiyi, basılı kaynak olarak da kitabı kullandıkları sonucunu ortaya çıkmıştır. Ayrıca e-kitap ve e-tezler ile basılı olarak dergi ve tezler de öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerini karşılamada önemli yer tutmaktadır.
- Öğretim elemanlarının literatür taraması yaparken, çalışma konularıyla ilgili önceki makalelerin kaynakçalarının incelenmesi, veritabanları ve arama motorlarının kullanımını eşit oranda gerçekleştirdikleri sonucuna varılmıştır. Bu tercihler öğretim elemanları için elektronik ortamdaki bilginin önemli olduğunun göstergesidir.
- Öğretim elemanları çok sık olmayan bir şekilde kitap ödünç almak için kullandıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Bunda kütüphanenin meslek yüksekokuluna uzaklığının büyük etken olduğu düşünülmektedir. Ayrıca kütüphanenin abone olduğu e-kaynaklara erişim de kütüphane kullanım amaçlarından biri olmuştur.
- Öğretim elemanları için bilgi gereksinimlerinin karşılanmasında kütüphanenin önemli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.
- Ulus MYO öğretim elemanlarının kütüphane kullanımında sorun veya engel olarak gördükleri sebepler basılı kaynak koleksiyonunun yetersizliği ve kütüphanenin uzaklığı olmuştur.
- Elektronik kaynakların kullanılmasında engel olarak görülen ekrandan okunması azımsanmayacak sayıda öğretim elemanı için sorun teşkil etmektedir. Bu durumun öğretim elemanlarının basılı kaynaklara yöneliminde etken olduğu düşünülebilir. Aynı zamanda öğretim elemanları çalışma alanları ile ilgili yeterli sayıda e-kaynağın bulunmamasını da sorun olarak görmektedir.

Elde edilen sonuçlara göre çalışmada şu önerilere yer verilmiştir:

- Çalışmaya konu olan öğretim elemanlarının bilgi gereksinimlerini karşılamaya yönelik çalışma alanlarıyla ilgili basılı ve elektronik kaynak koleksiyonunun geliştirilmesi gerekmektedir. Bunun için öğretim elemanlarından basılı ve elektronik kaynak taleplerinin alınmasının yanında kütüphane personeli tarafından yayın taraması yapılarak listeler oluşturulabilir.
- Ulus MYO bünyesinde Bartın Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'ne bağlı olarak bir Şube Kütüphanesi'nin açılarak öğretim elemanlarının çalışma alanlarıyla ilgili basılı kaynakların bu kütüphanede kullanılabilmesi ve ödünç-iade işlemlerinin yapılabilmesi sağlanmalıdır. Bu sayede fiziki olarak merkeze uzaklığın sorun olması hafifletilebilir.
- Öğretim elemanlarının basılı kaynak tercihleri ve kütüphane kullanım amaçları sorusuna, kütüphaneler arası ödünç amacıyla kullanım cevabını 1 kişinin vermesi göz önüne alındığında; Merkez kütüphanede halihazırda yürütülen KİTS (Kütüphaneler arası İşbirliği Takip Sistemi) ve TÜBESS (Türkiye Belge Sağlama Sistemi) hizmetlerinin duyurulması ve farkındalık oluşturulması amacıyla Ulus MYO öğretim elemanlarına yönelik oryantasyon, kullanıcı eğitimi, seminer gibi etkinlikler düzenlenmelidir.
- Merkez Kütüphane tarafından sunulmakta olan abone olunan e-kaynaklara uzaktan erişim, e-kaynakların kullanımı ve tarama teknikleri, Bartın Üniversitesi Açık Arşiv Sistemi, Kütüphane Yayın Talep Sistemi (KYTS) gibi diğer hizmetlerin de duyurulması ve etkin kullanımı için etkinlikler gerçekleştirilerek tanıtım hizmeti sağlanmalıdır.
- Öğretim elemanlarının gereksinim duydukları bilgilere yönelik kaynakların kütüphanede bulunmadığı takdirde, diğer bilgi merkezlerinin çevrimiçi kataloglarını ve toplu katalogları (TO-KAT, WorldCat, vb.) taramak suretiyle uygun kaynakların yerinin belirlenmesi ve

I. Uluslararası Gelenekten Geleceğe Bilgi ve Belge Yönetimi Sempozyumu

yardımcı olunması için kütüphane tarafından öğretim elemanlarına yönelik yöneltme hizmeti uygulanmalıdır.

- Öğretim elemanlarına yönelik çalışma alanlarıyla ilgili yeni bilgilerden haberdar etmek amacıyla güncel duyuru hizmeti sağlanmalıdır. Kütüphanedeki bilgi uzmanları tarafından her bir öğretim elemanının ilgi ve çalışma alanlarına uygun olarak dizin terimlerini içeren kullanıcı profilleri oluşturulmalıdır. Oluşturulan kullanıcı profillerine yönelik kütüphane kataloglarından, bibliyografyalardan, indekslerden ve toplu kataloglardan hem basılı hem de elektronik formatları taranarak güncel yayınların bibliyografik künyelerini ve/veya özlerini içeren dokümanlar belirli periyotlarla öğretim elemanlarına duyurulabilir.
- Ulus MYO'daki her bir bölüm için bir öğretim elemanı belirlenerek danışma kurulu oluşturulabilir. Danışma kurulu kütüphaneye koordineli bir şekilde öğretim elemanlarının gereksinim duyduğu bilgilere yönelik basılı ve elektronik kaynakların sağlanması ve bilgi hizmetlerinin sunulması amacıyla çalışmalar yürütülebilir.
- Kütüphanede çalışan kütüphaneciler arasından bir bilgi uzmanı seçilerek öğretim elemanlarının çalışma alanlarına yönelik kendini geliştirmesi sağlanmalıdır. Böylelikle bilgi uzmanı, çalışma alanlarıyla ilgili konu uzmanı olabilecek ve danışma hizmetlerini yürütebilecektir.
- Yukarıda sayılan önerilerin gerçekleştirilmesi için elbette ki fazla sayıda insan kaynağına ve zamana gereksinim bulunmaktadır. Bu şartların oluşması da üst yönetimin desteği ile gerçekleştirilecektir.

Kaynakça

- Bartın Üniversitesi Ulus Meslek Yüksekokulu, (2022). 22 Nisan 2022 tarihinde <https://ulusmyo.bartın.edu.tr/> adresinden erişildi.
- Baysen, F. ve Özavaş Akçay, A. (2017). Mimarlık öğrencilerinin bilgi arama süreçlerine ilişkin tutumları. *Bilgi Dünyası*, 18(1), 125-142. 22 Nisan 2022 tarihinde <https://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/56/49> adresinden erişildi.
- Bhattacharjee, S., Sinha, M.K. ve Bhattacharjee, S. (2014). Information needs and information seeking behaviour of college library users of Cachar District, Assam: a case study. *International Journal of Emerging Trends in Library and Information Society*, 2(1), 11-24. 01 Nisan 2021 tarihinde https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2610165 adresinden erişildi.
- Case, D.O. (2002). *Looking for information: a survey of research on information seeking, needs and behaviour*. San Diego, CA: Academic Press.
- Çakın, İ. (2000). Üniversitelerimizin bilgiye erişim sorunları ile ulusal akademik ağ ve bilgi merkezi. *Bilgi Dünyası*, 1(1), 26-41. 28 Nisan 2022 tarihinde <https://bd.org.tr/index.php/bd/article/view/389/386> adresinden erişildi.
- Çolaklar, H. ve Altay, A. (2018). Meslek Yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının bilgi arama davranışları: Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu örneği. D. B. Sarıipek ve B. Yenihan (Yay. Ed.), *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Yeni Yaklaşımlar ve Eğilimler Kongresi içinde* (ss.14-35). Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.
- Gürdal Tamdoğan, O. (2009a). Enformasyon zincirinde bilgi erişim sistemleri, bilgi erişim sürecinde kütüphane kurumu ve diğer bilgi merkezleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(1),

- 151-168. 28 Nisan 2022 tarihinde
<http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/463/454> adresinden erişildi.
- Gürdal Tamdoğan, O. (2009b). Bilgi üretiminde yazın ürünleri ve kütüphaneler: atfların tespiti ve analizi yoluyla araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(2), 254- 277. 28 Nisan 2022 tarihinde
<http://www.tk.org.tr/index.php/tk/article/view/457/448> adresinden erişildi.
- Karataş Ateş, E. (2015). 10-11 yaş grubu çocuklardan oluşan 4. sınıf öğrencilerinin kütüphanede ve internetteki bilgi arama davranışları. *Türk Kütüphaneciliği*, 29(3), 571-596. 01 Nisan 2021 tarihinde
<http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/2570/2570> adresinden erişildi.
- Katrodia, A. (2019). The information needs and information seeking behaviour of commerce and management academics: A study of Saurashtra University – Rajkot”. *The Independent Journal of Teaching and Learning*, 14(2), 43-56. 01 Mayıs 2021 tarihinde
<https://journals.co.za/doi/10.10520/EJC-1d66ce9ebc> adresinden erişildi.
- Manjunath, N. ve Babu, K.S. (2018). Information needs and information seeking behaviour of research scholars in Bangalore University: a survey. *International Journal of Library and Information Studies*, 8(1): 332-342. 01 Mayıs 2021 tarihinde
<https://www.ijlis.org/articles/information-needs-and-information-seeking-behaviour-of-research-scholars-in-bangalore-university--a-survey.pdf> adresinden erişildi.
- Najjari, T. (2010). Tebriz Üniversitelerindeki öğretim üyelerinin bilgi arama davranışları ve bilgi-iletişim teknolojilerinin bu davranışlar üzerindeki etkisi. *Bilgi Dünyası*, 11(2), 390-407. 15 Mayıs 2021 tarihinde
<https://www.bd.org.tr/index.php/bd/article/view/243> adresinden erişildi.
- Rouse, W.B. ve Rouse, S.H. (1984). Human information seeking and design of information systems”. *Information Processing & Management*, 20(1-2), 129- 138. 12 Mayıs 2021 tarihinde
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/030645738490044X> adresinden erişildi.
- Uçak, N.Ö. (1997). Bilgi gereksinimi ve bilgi arama davranışı. *Türk Kütüphaneciliği*, 11(4): 315-325. 24 Mart 2021 tarihinde
<http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/1059> adresinden erişildi.
- Wilson, T.D. (1997). Information behaviour: An interdisciplinary perspective. *Information Processing & Management*, 33(4), 551–572. 14 Mayıs 2021 tarihinde
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0306457397000289> adresinden erişildi.
- Zencir, M.B. (2017). Sosyal bilimler alanındaki akademisyenlerin bilgi arama davranışları”. *DTCF Dergisi*, 57(2), 885-920. 14 Mayıs 2021 tarihinde
<http://dctfdergisi.ankara.edu.tr/index.php/dtcf/article/view/1996> adresinden erişildi.